

OUDE RAADHUIS STEIGER MET ZEVEN ETAGES NODIG OM ALLES STEEN VOOR STEEN TE CONTROLEREN

Dit was geen kleine klus ...

Het Oude Raadhuis van Oirschot zat ruim anderhalf jaar verstopt achter een blauw zeil. Sinds deze week is het markante monument weer zichtbaar, nadat het steen voor steen is nagelopen.

Jesper de Vaan
jesper.de.vaan@ed.nl

Oirschot

‘We hebben echt per steen beken of die vervangen moest worden”, vertelt Theo Kralt, adviseur erfgoed en monumenten bij de gemeente Oirschot. Hij zat wekelijks om tafel met de aannemer om alles rond de restauratie af te stemmen. Anderhalf jaar, want de restauratie was geen kleine klus. „Vooral het controleren van al het voegwerk en steenwerk was zeer arbeidsintensief”, aldus Kralt.

De stenen van het Oude Raadhuis reiken tot boven de dakgoot vanwege de twee trapvormige zijgevels. De steiger was opgebouwd uit liefst zeven verdiepingen om overal goed bij te kunnen.

De gerestaureerde gevel is nu een mengeling van eeuwenoude bakstenen en nieuwere exemplaren. Het gaat deels om hergebruikte oude stenen, maar ook om nieuwe exemplaren uit een steenfabriek die is gespecialiseerd in bakstenen die oud ogen. „Door de juiste kleur en materiaalkeuze vallen ze niet op.”

Het uitgangspunt was om zoveel mogelijk originele materialen en elementen te behouden. Zo is de waterafvoer voorzien van nieuwe zinkstukjes, maar zijn de originele regenpijpen teruggeplaatst.

Lekkages waren de directe aanleiding voor de restauratie. „Wij merken dat er vocht binnendruppelde via

▲ De restauratie van het Oude Raadhuis in Oirschot werd deze week na anderhalf jaar afgerond. FOTO DCIMEDIA

de bordestrappen”, zegt Kralt. „Er moest dus iets gebeuren.”

Groot onderhoud was hard nodig, omdat dit al ruim veertig jaar niet was uitgevoerd. De laatste echte restauratie is negentig jaar geleden.

Beruchte crisis

In 1928 vroeg de gemeente de bekende Amsterdamse architect Abel Kok om een plan te maken. Subsidie was al geregeld, maar werd door de beruchte crisis in de jaren 30 ingetrokken. In het kader van werkverschaffing voerden een aantal werklozen alvast klein onderhoud uit. Toen bleek dat de gevel in zo'n slechte staat verkeerde dat deze eerst moest worden gestut, kreeg restauratie alsnog prioriteit.

De restauratie begon in 1938 en was

net afgerond toen de oorlog uitbrak. Daarbij werd de kelder aangepakt, waar inwoners elkaar nu het jawoord kunnen geven. „Vroeger waren mensen een halve meter korter, dus is de kelder toen met een halve meter extra uitgediept.”

Ook die restauratie werd letterlijk steen voor steen uitgevoerd. Kok bakte al het uit praktisch oogpunt aangebrachte pleisterwerk van de gevel weg, zodat het originele metselwerk tevoorschijn kwam.

De focus lag ook nu vooral op het in ere herstellen van de gevel. Ook het volledige dak is vervangen. Volgens Kralt kan het voormalige raadhuis weer zeker veertig jaar mee.

Het Oude Raadhuis dateert uit 1513. Dat het gemeentebestuur een eigen plek had, was een ongekende luxe. In

“Vroeger waren mensen een halve meter korter

– Theo Kralt

de wijde omgeving had alleen Den Bosch een vergelijkbare voorziening. Kralt noemt het tekenend voor de grote ambities en de zak geld die Oirschot had.

Gebouw was ook markthal

Behalve voor vergaderingen deed het gebouw dienst als markthal, waar kaas, groente en melk werden verhandeld. Ook was er een ‘dievenkelder’.

Dat alles kwam naar boven uit het archief, dat vooraf grondig werd doorgespit. Voordat de restauratie begon, werd eerst een historisch onderzoek uitgevoerd. „Het is belangrijk om vooraf te weten hoe het gebouw is opgebouwd en wat zeker terug moet komen. Dat wil je niet onderweg nog moeten uitzoeken.”